

„Skąpiec” – streszczenie i analiza

Autor: Moliere (Jean-Baptiste Poquelin) (1622–1673)

Molier to francuski dramaturg, aktor i reżyser, jeden z najwybitniejszych twórców komedii w historii literatury. Był związany z dworem Ludwika XIV, gdzie wystawiał swoje sztuki. Jego utwory poruszają problemy społeczne, obnażając ludzkie przywary, takie jak obłuda, chciwość czy głupota. Najbardziej znane dzieła Moliera to m.in. „Tartuffe”, „Mizantrop”, „Chory z urojenia” i „Skąpiec”.

Podstawowe informacje o „Skąpcu”:

- **Tytuł oryginalny:** *L'Avare*
- **Rodzaj literacki:** dramat
- **Gatunek:** komedia
- **Czas powstania:** 1668 rok
- **Czas i miejsce akcji:** XVII wiek, Paryż
- **Główne motywy:** chciwość, konflikt pokoleń, miłość, hipokryzja

Streszczenie szczegółowe „Skąpca”:

Akt I:

Harpagon, główny bohater sztuki, jest skąpym wdowcem, który kontroluje życie swoich dzieci – Elizy i Kleanta. Eliza kocha Walerego, który podstępem został zarządcą majątku Harpagona, aby być blisko niej. Kleant natomiast jest zakochany w Mariannie, ubogiej dziewczynie. Harpagon, mimo swojego wieku, również planuje ożenić się z Marianną, ponieważ jest zachwycony jej skromnością i urodą. Dzieci Harpagona są przerażone planami ojca.

Akt II:

Kleant zwierza się siostrze, że chce poślubić Mariannę, jednak boi się reakcji ojca. Tymczasem Harpagon ma już dla Elizy inny plan – chce wydać ją za bogatego, starszego mężczyznę, Anzelma. Eliza jest zrozpaczona, ale Walery obiecuje jej pomoc. Kleant pożycza pieniądze od lichwiarza, nie wiedząc, że tym lichwiarzem jest jego własny ojciec. Dochodzi między nimi do kłótni, gdy Harpagon odkrywa, że syn chce poślubić Mariannę.

Akt III:

Harpagon przygotowuje się do powitania Marianny. Kleant z pomocą służącej Frozyny, która ma wpływ na Mariannę, próbuje znaleźć sposób, by pokrzyżować plany ojca. W rozmowie z Marianną Kleant wyznaje jej miłość i prosi, by nie godziła się na małżeństwo z jego ojcem.

Akt IV:

Harpagon odkrywa, że jego skrzynia z pieniędzmi została skradziona. Jest wściekły i podejrzewa wszystkich o kradzież. Przysięga, że znajdzie złodzieja i odzyska swój skarb. Kleant, który ukrył skrzynię, proponuje ojcu, że ją odda, jeśli Harpagon zgodzi się na jego ślub z Marianną. Harpagon zgadza się pod warunkiem, że Anzelm zapłaci za ślub Elizy.

Akt V:

Anzelm okazuje się ojcem Marianny i Walerego, którzy zaginęli w dzieciństwie. Dzięki temu Eliza może poślubić Walerego, a Kleant – Mariannę. Harpagon, chociaż jest zły, że musi zrezygnować z małżeństwa z Marianną, zgadza się na śluby dzieci, pod warunkiem że odzyska swoją skrzynię. Wszystko kończy się szczęśliwie, a Harpagon zostaje ze swoim skarbem.

Główne postacie:

- **Harpagon** – skąpy, despotyczny ojciec, dla którego pieniądze są ważniejsze niż szczęście dzieci. Jest uosobieniem chciwości i egoizmu.
- **Kleant** – syn Harpagona, zakochany w Mariannie, sprzeciwia się ojcu i walczy o swoją miłość.
- **Eliza** – córka Harpagona, zakochana w Walerym, lojalna wobec brata i swojego ukochanego.
- **Walery** – zakochany w Elizie, gotowy na wszystko, by ją poślubić.
- **Marianna** – skromna dziewczyna, zakochana w Kleancie, nie chce poślubić Harpagona.
- **Frozyna** – sprytna swatka, pomaga Kleantowi i Mariannie.

Motywy i tematy:

- **Chciwość**: Harpagon jest skąpcem, dla którego najważniejsze są pieniądze. Jego obsesja na punkcie bogactwa prowadzi do konfliktów z rodziną.
- **Konflikt pokoleń**: Dzieci Harpagona buntują się przeciwko jego despotycznym rządóm i chcą same decydować o swoim życiu.
- **Miłość i małżeństwo**: Molier krytykuje małżeństwa zawierane dla korzyści materialnych, podkreślając wartość prawdziwej miłości.
- **Hipokryzja i obłuda**: Bohaterowie często udają kogoś innego, aby osiągnąć swoje cele, co prowadzi do komicznych sytuacji.

Znaczenie utworu:

„Skąpiec” to klasyczna komedia, która obnaża ludzką chciwość i egoizm. Molier ukazuje, jak skąpstwo prowadzi do moralnego upadku i konfliktów rodzinnych. Sztuka jest ponadczasowa, ponieważ porusza uniwersalne problemy, które są aktualne także dzisiaj. Dzięki humorowi i satyrze Molier nie tylko bawi, ale też zmusza do refleksji nad ludzkimi słabościami.